

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 56

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 9. marca 1939

NAROCNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Angleška ekspedicijska vojska

Senzacionalna objava Hore Belisha v spodnji zbornici — Anglija je ustanovila posebno ekspedicijsko vojsko, sestojajočo iz 19 najmoderneje opremljenih in najpopolneje izvežbanih divizij, ki jih bo poslala v primeru vojne v obrambo Francije na evropsko celino

LONDON, 9. marca. Angleški vojni minister Hore-Belisha je ob priložnosti večerašnje proračunske debate v zbornici izjavil, da bo poslala Anglija v primeru vojne Franciji na pomoč na evropsko celino ekspedicijsko vojsko in s tem znova in precizno potrdil izjavo o popolni angleško-francoski solidarnosti, ki je bila izrečena že z avtentične strani, iz ust ministrskega predsednika Chamberlaina, Hore-Belisha je izjavil, da o tem sicer res ni nobene pisane pogodbe, vendar ne more noben razumen človek več dvomiti, da Anglija v nobenem primeru ne bo zapustila Francije.

MOČ ANGLEŠKE VOJSKE.

Ekspedicijska vojska sestoji iz 13 pehotnih divizij, in sicer 9 divizij teritorialne vojske, 3 divizij topništva (1 teritorialne), 3 motoriziranih (2 teritorialnih) in več konjeniških brigad in tehničnih čot. Skupno šteje torej vsa ekspedicijska vojska Anglije 19 najmoderneje opremljenih in odlično izvežbanih divizij. Anglija seveda ne bo vrgla te imponantne vojske natančno čez kanal, ampak postopoma. V ta namen je pripravljeno že sedaj tudi vse potrebno prevozno in zaščitno brodogradje. Da pa ostane domača vojska, iz katere se bo v glavnem rekrutirala ekspedicijska, nedotaknjena, je bila letos ustanovljena prva strateška rezerva na Blížnjem vzhodu, druga strateška rezerva se bo pa ustanovila še letos v Indiji. Število posadk najvažnejših pomorskih oporišč velikobritanskega imperija je tudi že organizirano v vojni moči, zlasti v Gibraltarju, na Maltili, Cipru, Hajfji, Adenu, Singapuruju in drugde. Vojska tudi resnično obstaja. Bivzani na pomoč iz Anglije. Število protiletalskih divizij v Angliji se povečuje pravkar od 5 na 7. Vse baterije bodo številčno v vojnem stanju in so že dostojno povečane za 115 odstotkov naproti lani. V prihodnjih dneh bo vpoklicanih več tisoč rezervnih letalskih častnikov in 17.000 letalskih rezervistov.

UTIS V POSLANSKI ZBORNICI.

Vsa spodnja zbornica je sprejela zgodovinsko važno sporočilo vojnega ministra z navdušenim odobravanjem. V navdušenih govorih so dali izkraz svojnemu zadovoljstvu tako vladni kakor opozicijski poslanci. Vodja opozicije, major Atlee je hvatil zlasti moderno opremo ekspedicijske vojske in ugotovil s ponosom, da sedaj na dolgo pričakovana angleška vojska tudi resnično obstaja. Bivzani minister vojne mornarice Duff Cooper se je popolnoma pridružil temu mnenju in pozval vlado, naj najde že kakšen kofin način, da se bo moglo vse sposobno angleško moško prebivalstvo izvežbati v orožju ter predlagal, naj se uvede vojaški rok, ki bi trajal 2 do 3 leta. Laburistični poslanci so vzklitali, da so evropski diktatorji sedaj le dosegi, kar so hoteli ustanovitev ekspedicijske vojske. Postali pa so tudi najboljši agenti za pripravljane novice. Na nadaljnja vprašanja je izjavil Hore-Belisha, da znaša trenutno stanje angleške aktivne vojske 541.000 mož, torej 83.000 več kakor lani. V kratkem bodo pričele delovati tudi že nove tovarne za izdelovanje avtomobilskih protiletalskih topov kalibra 3,7 cm. Nazadnje je pa spregovoril še ministrski predsednik Chamberlain in najvil še večjo izpopolnitev protiletalske obrambe v največjem mogočem obsegu ter sporočil, da se bodo v kratkem vršile kombinirane protiletalske vaje med protiletalskimi divizijami, opazovalnimi brigadami in civilno obrambo, in sicer v takem obsegu, kakor še nikoli doslej.

ODMEVI V JAVNOSTI.

LONDON, 9. marca. Ker je bila zgodovinska izjava o ustanovitvi ekspedi-

cijske vojske podana v zbornici šele v večernih urah, so večerni listi sicer objavili vest o njej v senzacionalni obliki z velikanskimi naslovi, vendar brez vsakih daljših komentarjev. »Evening Standard« je objavil z velikanskimi črkami: »Angleško čete za Francijo!« »Evening News« ima debel naslov: »Bodoča ekspedicijska armada šteje 19 divizij!« Listi

izražajo zadoščenje angleške javnosti, češ, komaj nekaj dni po Chamberlainovi solidarnosti izjavi je bil že dosežen ta velik korak naprej. Listi prinašajo tudi predvojno ekspedicijsko vojsko, ki jo je določil tedanji vojni minister lord Haldane na komaj 6 divizij, s sedanjim ekspedicijsko vojsko, ki šteje kar 19 najmodernejših divizij.

ANGLEŠKA MODERNA LETALA.

LONDON, 9. marca. Letalski minister Kingsley Wood je objavil včeraj, da ima Anglija najmodernejša letala na svetu, ki so nenadkrjljiva. Njihova bojna moč je tako silna, da si bolj uspešnega obrambnega sredstva sploh ni mogoče zamisliti. Izrazil pa je upanje, da ne bomo še tako kmalu dočakali čas, ko bi postala obramba tudi dejansko potrebna.

Obljuba ruske pomoči Poljski in Romuniji

V PRIMERU, AKO BI BILJ POLJSKA IN ROMUNIJA NA ZAHODNIH MEJAH NAPADENI, JU BO SOVIJETSKA RUSIJA PODPRLA Z VSEMI SVOJIMI SREDSTVI.

LONDON, 9. marca. »United Press« poroča, da je po vesti »Daily Expressa« obvestila sovjetska Rusija vladi Poljske in Romunije, da jima bo v primeru napada na njune zahodne meje stavila na razpolago vsa svoja ogromna pomožna sredstva. Ta izjava je bila podana v Varšavi in v Bukarešti brez vsakega posebnega pogoja in se nanaša tako na vse življenjske potrebščine, kakor tudi na surovine, strelivo in orožje. Iz tega je sedaj mogoče spoznati, da je imela nova poljsko-ruska trgovinska pogodba posebne namene in točno določene cilje. Tudi angleška vlada se živo zanima za to pomoč in se bo o njej razpravljalo tudi ob priložnosti biljažočega se obiska poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Londonu.

ke potrebščine, kakor tudi na surovine, strelivo in orožje. Iz tega je sedaj mogoče spoznati, da je imela nova poljsko-ruska trgovinska pogodba posebne namene in točno določene cilje. Tudi angleška vlada se živo zanima za to pomoč in se bo o njej razpravljalo tudi ob priložnosti biljažočega se obiska poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Londonu.

Italijanska letalska industrija

GRADITEV OGROMNE NOVE TOVARNE ZA BOJNA LETALA NA VZNOŽJU VEZUVA PRI NEAPLU.

NEAPELJ, 9. marca. V zvezi z vedno večjim oboroževanjem Italije, se bo pričela na dan proslave ustanovitve Rima, 21. aprila, graditi na vznožju Vezuva, med krajema Pomigliano d' Arco in Acerro nova ogromna tovarna za letala in motorje. Zgrajena bo na prostoru 300 hektarjev z letališčem in vsemi ostalimi napravami ter bo zaposlovala še spočetka po dograditvi 200 inženirjev in tehnikov ter 7000 delavcev. Tovarno bodo zgradili

la s sodelovanjem države severoitalijanske letalske industrijske podjetja Alfa Romeo, Camleri Riuniti dell' Adriatico in družba Holding. Nova tovarna bo izdelovala v naglem tempu popolna letala od ogrodij in motorjev do vijakov. Delavci se bodo pričeli usposabljalati za svoje delo v posebnih tečajih že pred dograditvijo tovarne in bodo pritegnjeni večinoma iz Neaplja in okolice.

Nov palestinski načrt

LONDON, 9. marca. Palestinska konferenca, ki doslej še ni dosegla pozitivnega rezultata, je za ta teden zaključena. Angleška vlada pripravila sedaj nov načrt za rešitev palestinskega vprašanja, ker je s prvim načrtom na židovski in na arabski strani na nerazumevanje. Novi načrt bo predložen zastopnikom Židov in zastopnikom Arabcev prihodnji teden. Ako se bodo tudi pogajanja na podlagi tega načrta končala brezuspešno, bo angleška vlada izdelala še tretji načrt, ki bo v nekaterih točkah drugačen od drugega. Ta načrt do dokončen in uveljavljen eventualno tudi proti volji Židov in Arabcev.

TURCIJA PRIZNALA FRANCA.

ANKARA, 9. marca. Turčija je obvestila Franca, da je priznala njegovo vlado.

Sprememba ameriškega nevtiraliteta zakona

WASHINGTON, 9. marca. Komaj 24 ur po izjavi predsednika Roosevelta, da nevtiraliteta zakon v sedanjih obliki ne služi miru, je objavil predsednik zunanjepolitičnega odbora v senatu, senator Pittman, da se začne prihodnji teden v senatnem odboru za zunanje zadeve velika debata o spremembi tega zakona. Debata bo trajala polnih 14 dni.

VOJNA ZVEZA AVSTRALIJE IN NOVEGA ZELANDA.

SIDNEY, 9. marca. Na pobudo novozelandske vlade sta vladi Avstralije in Novega Zelanda sklenili skupen nastop v obrambi obeli dežel v primeru vojne. Ustanovljeno je že tudi enotno vrhovno obrambno poveljstvo.

Zapiski

Italo Balbo

V času, ko obstoja med Italijo in Francijo trajna napetost zaradi italijanskih evropskih in afriških aspiracij, gotovo ni brez pomena, da je guverner naj-

bolj izpostavljene italijanske kolonije Libije Mussolinijev prijatelj, maršal Italo Balbo. Zlasti je to važno zaradi velikih utrjevalnih del na meji francoske Tunizije in na meji Egipta. Ta dela so v polnem teku, inspiciral jih je te dni tudi maršal Badoglio, in bodo baje v kratkem dovršena. V svetovnem tisku se pripisuje prav položaju v italijanski Libiji in v francoski Tuniziji največji pomen in se ponovno ter kljub demantjem zatrjuje, da so v italijanski Libiji na delu tudi nemški vojaški strokovnjaki. Te dni bo obiskal Libijo tudi nemški letalski maršal Goering. Italo Balbo je bil rojen 6. junija l. 1896. L. 1922. je bil eden izmed štirih Mussolinijevih podvodij, ki so povečevali pohodu na Rtm. Bil je letalski minister l. 1933. je postal letalski maršal, pozneje je pa bil poslan kot guverner v Libijo.

Novo sredstvo zoper vojne ladje

Ob priložnosti nedavnega špijonažnega procesa v Ameriki so prišli na sled senzacionalnemu odkritju. Več japonskih tajnih agentov, ki so se po Ameriki izdajali kot trgovci, je imelo v družbi več Italijanov na ameriško-mehiški meji skladišča, ki so jih deklarirali kot zalogo kemičnih medicinskih preparatov. Ko je neko tako skladišče pogorelo, so oblasti odkrile jedko kislino, ki je odgovarjala po svojih kislini, ki je ob ameriški pacifični obali nedavno poškodovala dele ameriškega rušilca pod morskno gladino. Kislina plava na morski površini, je brez barve in brez duha in razjeda jeklene plošče ladij, pa če so še tako debele. Kisline so poslali takoj v kemične laboratorije ameriške vojne mornarice, osumljene »trgovce« pa v vojaške ječe. (Daily Telegraph.)

Švedska obramba

Tudi Švedska, ki ima veljanska ležišča železne rude, se čuti ogroženo in misli na obrambo. Tako je pred dve leti dala uredbo, po kateri bodo vsi 18 do 70 let stari moški in ženski prebivalci Švedske in celo tudi vsi na Švedskem stalno prebivajoči tujci v primeru vojne, pa tudi že vojne nevarnosti, takoj pritegnjeni k obrambnim delom. Vojni rok je pri navadnih vojakih podaljšán od 6 na 8 mesecev, pri čestnikih na od 8 mesecev na 1 leto. Dasi je na Švedskem že vojaška obveznost, je vlada sklenila, ua uvede po angleškem vzorcu prostovoljsko službo pri protiletalskih četah. Tudi Švedska je pozdravila angleško oboroževanje z zadoščenjem. (=Times.)

„Nova Italija“ v Franciji

V Franciji biva blizu 6 milijonov tujcev, med katerimi tvorijo močno skupino južnofrancoski italijanski priseljenci. Zadnje čase se je dotok Italijanov posebno okrepil v dolini Garonne, kjer se je nastanilo že nad 300.000 laških priseljencev. Prve skupine, ki so na povabilo italijanske vlade te dni zapustile Francijo, gotovo ne bodo zadnje. Z uspešnim kolonizacijskim osvajanjem Libije si hoče Italija zagotoviti poljedelce baš iz Francije, v kateri bo do reducirane skupine tujerodnih, plodnejših manjšin nemalo pripomogle k nadaljnemu znižanju rojstvenega prirastka.

Maribor, 9. marca.

Odkar se je človek nastanil na obalah morja in se zaupal njegovim valovom, se je obzorje sveta nenehoma širilo. Po odkritju Amerike je človeški pogled segel še dalje, brezkonni gladini oceanov svajali domovini zmerom več dotlej nepoznane zemlje.

Atlantik je bil dolga stoletja najvažnejši del svetovnega morja. Iz njegovih pristanišč so plule ladje v širni svet, na njem se je odločila usoda o nadvladi morja. Na zapadnih obalah Evrope se je iz Španije in Portugalske selil zavojevalni meč pomorcev k Holandcem, Francozom in Angležem. Na oceane so zapluli prvi parniki in zamenjali počasne jadrmence — Evropa je zagospodarila dvajset tretjinam sveta.

Po zgraditvi Sueškega prekopa se je prizorišče pomorstva prevesilo. Prevladujoč položaj Angležev na Atlantiku je sicer še ostal, težišče njegove kolonialne osi se je preselilo na danes najpomembnejši del slanih vod — v Sredozemlje.

Sredozemsko morje je že od nekdaj pritegnilo stare narode naše. Feničani so trgovali po njem daleč na evropski zapad, v objemu njegovih valov je cvetela kultura klasične grške države. Mogočni imperij starega Rima je vključil dežele na obalah Sredozemlja krog in krog in stvoril iz njega pravi smare nostris. Živahna pomorska trgovina je vabila perzijske vladarje na daljne pohode k vzhodnemu delu morja, ob severni obali Afrike se je razmahnil daleč na zapad arabski univerzalizem in zapustil v Španiji še danes vidne sledove modre vladavine.

Topli zalivi Sredozemlja so bili mivkava vaba severnim plemenom Evrope, preko Alp in Pirenejev so drle tolpe daleč v Afriko, se nastanile in v nevarnem okolju našle zamlje. Izginili so rodovi, zatonila je slava starega Rima in Bizanca, divji azijski narodi so preplavili vzhodni rob velikega bazena, le morje je s svojo nespremenjeno dinamično silo dramilo nova pokolenja v življenje in ostalo do današnjih dni velevažno prometno politično področje evropskega ravnovesja.

Na Sredozemlje se naslanja danes neposredno osem samostojnih držav. Med nje se šteje tudi Jugoslavija, ki se je iz izredno členovito, nad 1200 km dolgo obalo prislonila na Jadran, stranski zatok glavnega morja. Šest kolonialnih dežel Azije in Afrike tvori družico, blizu 180 milijonov ljudi »dihajo« s pljuči morja, ki jim odpira okno v široki svet. Pristojno še Črno morje, države za njim in Anglijo, ki je na varnosti Sredozemlja najbolj zainteresirana, tedaj sklene, da veže skupna površina obeli morij v izmeri 3 milijone km² dve tretjini, 377 milijonov evropskega prebivalstva nase.

Težišče Sredozemskega morja ni tolikšno v njegovi prirodni legi kolikor v dejstvu, da prehaja po odkritju Sueškega kanala preko njega najpomembnejša vodna pot sveta. Skozi odprtino pri Suezu se pretaka močnčni veletok kolonialnega blaga, po njem je Evropa tesno povezana z nepogrešljivim tržiščem in bogatimi prirodnimi zakladi dežel v Indijskem in Tihem oceanu. Sredozemska morska magistrala je glavna arterija v široko razprednem ožljivi britskega imperija in Angleži so umeli vse dotle spretno odstraniti zapreke, ki so se jim na tem delu sveta stavile na pot. Potisnili so Ruse izpred carigrških vrat v Azijo, lokavo so izigrali vsakršno nasprotje prebujajočih se narodov vzdolž Sredozemlja in še pravočasno zasedli važna oporišča.

Gibraltar, Malta in Ciper so točke, zaradi katerih se posebno v zadnjem času križajo interesi treh imperijev Evrope, Španski Maroko in Tanger, angleški Gibraltar, italijanska Sicilija in otok Pantelija med francoskim Tunisom in angleški Malto, pa angleški Ciper med italijanskim Rodosom. Ljubijo in francosko Sirijo so križna strategična področja, na katerih jeklu in železnem betonu sledijo ogroženi miri Sredozemlja. Močno ladje je treh imperijev je v stalni pripravljenosti, ljubosumni pogledi Rima, Pariza in Londona zasledujejo vsakršno dejanje nasprotnika — usoda starega Rima in razdejane Kartagine se obnavlja z naj-

Blokada republikanske obale

Republikanska Španija je od danes popolnoma odrezana od zunanega sveta — Mir in red v Madridu — Pogajanja med Madridom in Burgosom — Franco zahteva v Bizerto pobeglo brodoge

BURGOS, 9. marca. Španska nacionalistična vlada je odredila blokado vse morske obale preostale republikanske Španije. Nacionalistične podmornice so dobile ukaz, naj brezobzirno potopijo vse ladje, ki bi jih zasledile v bližini republikanske obale. Tuje ladje se zato pozivajo, da prekinajo do nadaljnjega vse zveze s pristanišči republikanskega področja in naj tudi sicer plujejo v primerini oddaljenosti od španskih teritorialnih vod, v kolikor niso namenjene v nacionalistična pristanišča. Blokada se je pričela takoj po tem ukazu in razglasu.

POLOŽAJ V MADRIDU.

MADRID, 9. marca. V noči od torika na sredo in večerj dopoldne so nastali novi manjši komunistični upori v Madridu, ki so se pa končali že večerj popoldne s popolno kapitulacijo. Popoldne so se vdali še zadnji komunistični oddelki, ki so bili zabarikadirani v posameznih poslopih. Red in mir sta od sinoči popolna in nova madridska vlada je popoln gospodar položaja. Zaradi zadnjih dogodkov in odrezanosti republikanske Španije od sveta se pa že močno občuti pomanjkanje živil, zlasti tudi v Madridu samem. Na frontah vlada popoln mir.

Okoli Madrida je zbranih po zanesljivih informacijah pol milijona nacionalističnih vojakov, ki čakajo na sklenitev miru ali napad.

POGAJANJA S FRANCOM.

MADRID, 9. marca. Sedaj se tudi uradno potrjuje, da je polkovnik in minister Casada po nalogu nove republikanske vlade in obrambnega odbora prekoračil bojno črto in stopil v stik z generalom Francom zaradi pogajanj o sklenitvi premirja in miru. Edini pogoj republikanske vlade za sklenitev miru je, da se izvede zasedba republikanskega ozemlja po nacionalističnih četah mirno

in postopoma in se na ta način omogoči odhod v tujino vsem tistim eksponiranim republikancem, ki ne morejo pričakovati milosti od nacionalistov. Kakšni so izglezi za sporazum, ni znano. Vse zadnje vesti, ki so se pojavile v tisku in ki govore o nepomirljivosti Burgosa, so samo kombinacije brez uradne podlage. Pogajanja se še vrše in dokler ne bodo uspešno ali neuspešno zaključena, ne bo nobene nove akcije.

FRANCO ZAHTEVA LADJE.

BURGOS, 9. marca. Španska nacionalistična vlada se je obrnila na francosko vlado z zahtevo, da se ji takoj izroči bojne brodoge, ki je iz Cartagene pobegle v francosko tunizijsko pristanišče Bizerto. Vlada stoji na stališču, da je sedaj ona edina pravna predstavnica Španije in da pripadajo tako tudi pobegle ladje bojnemu brodogstvu generala Franca. Kaj bo francoska vlada odgovorila, še ni znano.

Razmere v Karpatski Ukrajini

PRAGO SO PRISILILI NOTRANJE IN JUNANJEPOLITIČNI VZROKI, DA JE ENERGIČNO POSEGLA V DOGODKE V KARPATSKI UKRAJINI.

PRAGA, 9. marca. O spremembah v vladi Karpatske Ukrajine z odstranitvijo ministra Revaja in postavitvijo poslanka Kločuraka na njegovo mesto, kakor tudi o posebnih poveljih generala Prchale se izjavlja na poučenem mestu, da so bili vsi ti ukrepi nujno potrebni iz notranje in zunanje političnih ozirih. V notranji politiki je bilo treba napraviti v Karpatski Ukrajini red, ker je avtoriteta oblasti upadala in je grozila anarhija. Avtonomna vlada s svojimi lastnimi metodami tega ni zmogla. V Karpatski Ukrajini so dobili po razglasitvi avtonomije glavno besedo tja-

po vojni ali šele v zadnjih mesecih priseljeni Ukrajinci iz bivše carske Rusije in sedanje Poljske, ki so mislili, da bodo lahko neovirano vodili svoje akcije za Veliko Ukrajino. S te strani so bili organizirani razni incidenti tudi na mejah Karpatske Ukrajine, ki niso škodovali samo Ukrajini, ampak vsej CSR ter ogrozili tudi sploh varnost novih državah mej. Vzmirlili in ozlovoljili so celo tudi Rumunijo, tako da so se zaradi tega odnosaji med Bukarešto in Prago znatno ohladili. Vse to je Prago naravnost prisililo, da je posegla v razvoj dogodkov.

Železnica čez Saharo

V FRANCOŠKI JAVNOSTI JE BILA SPROŽENA AKCIJA ZA GRADITEV VELIKE ŽELEZNICE ČEZ PUŠČAVO SAHARO.

PARIZ, 9. marca. V mornariškem odboru parlamenta je bil večerj stavljen predlog za zgraditev železnice čez saharško puščavo. Železnica je nujno potrebna zlasti iz strateških ozirih. Tudi na seji zveze francoskih pristanišč je bilo sproženo vprašanje gradnje čezsaharske železnice v namene obrambe imperialne posesti v Afriki. Končno se je pa o istem predlogu govorilo sinoči še na slavnostnem banketu severnofrancoskega odbo-

ra, katerega se je udeležil med drugim tudi prezident Lebrun. Bilo je poudarjeno, da se gospodarstvo francoske Osrednje in severne Afrike ne bo moglo popolnoma razviti, dokler ne bo zgrajena va železnica, ki pa je prav tako nujno potrebna tudi iz obrambnih razlogov. Po vsej tem se zdi, da je bila akcija sprožena iz vladnega ozadja.

Hitlerjev naslednik je že določen

SAN FRANCISCO, 9. marca. Novi nemški generalni konzul Wiedemann je izjavil, da je že vse poskrbljeno za Hitlerjevega naslednika. Hitler sam računa s tem, da bi utegnili preveliki napori skrajšati njegovo življenje.

POGAJANJA MED ČEHI IN SLOVAKI. PRAGA, 9. marca. Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso je imel večerj dolg razgovor s predsednikom osrednje vlade Beranom. Danes se bodo razgovorili med Prago in Bratislavo nadaljevali. ŠPANSKI BEGUNCI V FRANCIJI. PARIZ, 9. marca. V zunanjem odboru parlamenta je večerj izjavil poslanec Wistler, da je število španskih beguncev, ki

so se zatekli na francoska tla, doseglo pol milijona ljudi. 50.000 beguncev se je vrnilo v Španijo. Prehrana in prenočevanje beguncev stane Francijo vsak dan sedem milijonov frankov.

ITALJANSKI DRŽAVNI DEFICIT.

RIM, 9. marca. Državni statistični urad je objavil bilanco za leto 1936-37. Državni dohodki so znašali 24.702.000.000 lir, izdatki pa 40.932.000.000 lir, tako da izkazuje deficit 26.230.000.000 lir.

LETALSKI NAPAD NA SIJAN.

ČUNGKING, 9. marca. Večerj je japonsko letalstvo bombardiralo glavno mestno pokrajino Sensi, Sijan. Padlo je 60 bomb, od teh tri na angleško bolnišnico, pri čemer je bila ubita ena bolničarka.

Priloge za Lebrunov sprejem v Londonu

LONDON, 9. marca. London se pripravila na slavnostni sprejem predsednika francoske republike, Lebruna in soproge, ki bosta dopotovala 23. t. m. Po vseh cestah nameščajo zastave, girlande, žarnice in slavoloke. Zlasti razkošno je okrašena kraljeva buckinghamska palača, ki bo vsa drapirana v francoski narodnih barvah. Na stebrih bodo namestili grbe francoske republike z zlatimi začetnicami RF.

Angleško posojilo Kita'ski

LONDON, 9. marca. Na večerjšnjem zasedanju parlamenta je objavil finančni minister sir John Simon sklep vlade, da se dovoli Kitajski posojilo v znesku dveh milijard 600 milijonov dinarjev. Polovico te vsote bosta dali na razpolago londonski velebanki za Daljni vzhod, ostali del bo zagotovila država. Fond je namenjen za vzdrževanje stalne vrednosti kitajskega dolarja, kar bo pospešilo gospodarsko povezanost Kitajske z Anglijo.

IZJAVA PREDSEDNIKA GDANSKEGA SENATA.

GDANSK, 9. marca. Predsednik gdanskega senata je izjavil v nekem govoru, da je cilj Nemcev, zavladati nad svetom in morajo zato razrušiti sedanji svetovni red.

VOJVONSTVO V SOMALIJI.

DŽIBUTI, 9. marca. Francoska vojska oblasti so vkrcala večerj pod močno eskorto 5 italijanskih vojunov, da jih pripeljejo v Francijo, kjer pridejo pred vojsko sodišče.

VOJVODA KOBURŠKI OBISČE BALKAN.

BERLIN, 9. marca. Koburški vojvoda bo kot predsednik mednarodnega odbora frontnih bojevnikov potoval na Balkan in obiskal Jugoslavijo, Madžarsko, Rumunijo, Bolgarijo in Grčijo.

DOGODKI V IRAKU.

BAGDAD, 9. marca. Bivšega ministrskega predsednika Hikmana Soltmana in 50 častnikov so zaprli. Obtoženi so, da so hoteli zrušiti sedanji režim v Iraku.

BAGDAD, 9. marca. V zvezi z uvedbo naglega sode je iraška vlada večerj dala aretirati bivšega zunanega ministra in devetdeset častnikov.

Borza. Curli, 9. marca. Devize. Beograd 10, Pariz 11,66, London 20,625, Newyork 439,75, Milan 23,14, Berlin 176,50, Praga 15,06.

Vremenska napoved. Močno spremenljivo, ponekod sneg. Zelo hladno, ponoči mrzlo, v višinah nad 500 metrov pod ničlo.

Smučarske poročila

(»Putilke«, Maribor, 9. marca.) Peca: —2, jasno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 50 cm, snuka idealna. Možbrska kočca: —5, jasno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 50 cm, snuka idealna.

Domači zapiski**Danes — zunanje-politična debata**

V nadaljevanju skupščinske razprave o proračunu gradbenega ministrstva je prišlo do ostrega prekanja med črnogorskim poslancem Žugičem in slovenskimi poslanci. Posl. Jože Spindler se je med drugimi govorniki zavzel za izboljšanje cestnega omrežja in ureditev hudournikov ob naši severni meji. Včeraj je bilo na vrsti poštno ministrstvo. Govorniki so grajali, da je osebe tega resora preobremenjeno in zahtevali izboljšanje službenega stanja nameščencev. V razpravi o prometnem ministrstvu je izjavil dr. Spaho, da so v zvezi z novo progo št. Janž—Sevnica in Varaždin—Koprivnica potrebne nekatere rekonstrukcije železniškega omrežja. Med temi je najna zgraditev druge proge Zidani most—Zagreb, razpoložljivi fond 40 milijonov je pa v ta namen mnogo premajhen. Danes je na vrsti proračun zunanje ministrstva.

Spopad v narodni skupščini

V razpravi gradbenega ministrstva je črnogorski poslanec Žugič izrazil pomsleke proti previsokim kreditom Slovenije. V besedo mu je vpadel slovenski poslanec Gabrovšek: To smo že včeraj čuli! Saj nismo v milnu. Smo kulturni ljudje! Žugič: Vaša kultura je v tem, koliko morete zagrabiti! Drugače pa niste tako kulturni kakor mi! Gabrovšek: Kakšno kulturo imate vi? Žugič: Višjo kakor vi! Vaša kultura je žep! Vam je glavno, da imate polne žep! — Srmatol! Vpljejo slovenski poslanci vseprek! Zakaj nas izživite? Gabrovšek: Ali tako pripravljate dispozicijo za sporazum? Žugič: Dočim ste vi svojo kulturo prodajali v avstroogorski monarhiji, so Črnogorci branili svojo nacijo! Minister dr. Kerk: Naša borba ni bila nič manjša kakor vaša! Žugič: Vaša kultura je večja od naše, če jo merimo po katoliških cerkvah! V dvorani trušč in nemir, slovenski poslanci zahtevajo preklic žalitev. Žugič se raje umakne z odra kakor da bi končal govor.

Dr. Tišler — dr. Grasi

Nedavno je bil vodja koroških Slovencev dr. Tišler odpuščen iz državne službe. Novosadski »Dan« piše: Doživeli smo, da je bila glavnemu organizatorju »Kulturbanda« dr. Grasiu v Jugoslaviji izkazana velika počastitev: sedaj je postal kraljevski senator z 9000 din mesečnih dohodkov. Medtem ko tu na daljnem vzhodu tako pojmujemo kulturno delovanje vodje naših Nemcev in mu daljnem vzhodu tako pojmujemo kulturni naš sosed na severozapadu vodjo koroških Slovencev iz službe in ga z vso družino pahne na cesto. Koroški Slovenci so tako oropani vodje brez vsakega razloga samo zato, ker so lojalno živeli in delovali na zemlji, kjer so se rodili. Jo mirno obdelovali in v kateri hočejo tudi umreti.

Združena lista zasebnih nameščencev

Združeni akcijski odbor, za volitve v Pokojninski zavod, katerega podpisujejo Joško Zemljčič, predsednik Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani, Rudolf Smersu in Biber Joško ter Briški Anton za »Sporazumni odbor bančnih in zavorovalnih uradnikov« v Ljubljani, je izdal vsem zasebnim nameščencem oklic, v katerem pojasnjuje koristnost in potrebo, da so omenjene organizacije — oklic našteva 38 organizacij zasebnih nameščencev — združijo za enoten nastop pri volitvah v PZ. Združeni akcijski odbor vabi vse zavarovance, da poverijo svoje zaupanje »Združeni listi zasebnih nameščencev« in da jo podpisajo, odklonijo pa svoj podpis na vsaki drugi kandidatski listi. Kdor bo šel druga pota, bo povzročil Pokojninskemu zavodu 300.000 din nepotrebnih stroškov za izvedbo volitev, kar bi sicer lahko dobile vdove in sirote zavarovancev.

Revija „Balkanske zemlje“

V Beogradu je pravkar izšla revija pod gornjim naslovom. Mesečnik se bo zavzel za vse probleme balkanskih dežel. Širil zanimanje zanje in tako pripomogel k objektivnemu presojanju gospodarskih in narodno-političnih razmer na Balkanu.

Novice**Nevesela podoba iz Slovenskih goric**

Kmalu bo zopet zapela motika po naših goricah. Zopet izbira naš viničar in dlnar »motko«, s katero si bo moral služiti vsakdanji kruh in že vnaprej ve, da bo moral trdo delati. Prva kop se bliža in z njo trpljenje za mali denar. Vprašujemo se, če je sploh mogoče delati za 8.—din dnevno. S temi osimi dinarji je združen nam nerazumljiv beg naših delavnih moči v tuje države za zaslužkom. Vse, kar more delati bi rado šlo v Nemčijo, Francijo in drugam. Čez nekaj let bodo gospodarji sami obdelovali svoja posestva. Razmere v katerih viničar in dlnar živi — so dan za dnem neznošljive. 350 dni mora viničar delati na leto gospodarju, za podro točko malo mokre stelje in za malo npljivo (katero si ne more obdelati drugače kot pomoči, ker podnevi dela za druge). Razumljivo je torej, da po viničarskih kočah ni snage, ki je prepotrebna za zdravje, razumljivo je, da je tu leglo jetike. Nekdo sem prišel v viničarsko kočjo ravno ko je umirala žena in mati sedmih nedorastlih otrok. Mož, viničar, je sedel za-

naj pred kočjo na knali. Bil je viden izraz viničarske bede. V kočji okoli umirajoče matere pa je jokalo sedem lačnih, razcapanih otrok. Mati je bila okostnjak, otroci pa živi mrličji. Take in podobne slike so vsakdanje po goricah.

Zanimivo je, kako si naš viničar omisli najnujnejše potrebščine. On prinese 4 jajca — za to dobi za 1 din petroleja, za 8 jajc dobi za 2.—din sladkorja. Sol kupuje živinsko, ker mu je bela predraga. Viničarju je treba priskočiti takoj na pomoč z zakonom o zavarovanju; potem ne bo bežal iz domovine na delo drugam. Ostal bo doma in koristil svoji domovini, katero prav tako ljubi kot njegov gospodar in delodajalec. Krivico ni bilo, da bi izpil vsu njegovo moč in kri tuji, v domovino pa bodo prišla izgarana telesa in strte duše.

Pomagati je treba našemu ubogemu človeku iz Sl. goric z javnimi deli na cestah. Kako vesel je bil, ko se je tudi za naš kraj lansko leto dobilo nekaj denarja v svrhu popravil naših cest.

Krajnik.

Zborovanje ptujskih čevljarjev

Ptuj, 9. marca.

Preteklo nedeljo so zborovali čevljarji iz Ptuja in okolice. Niso zastojni pričakovali mnogo prahu, ki ga bo dvignilo zborovanje, zakaj zavedali so se, da je končno napočil čas, da se združenje čevljarjev temeljito prečisti. Izrazito sta nastopili dve struji. Starejši je načeloval Arnejčič Franc, ki je združenju predsedoval že 9 let. mlajši pa Grafjoner Josip. Pod vodstvom Grafjonerja je tokrat zmagala mlajša struja. Razen Rojka Viktorja so bili sprejeti v odbor sami novi odborniki: Matjašec Josip, Vodušek Anton, Pergar Rudolf in Mlakar Martin (iz Trčca), Mlakar Martin (iz Hajdine). Tudi nadzorni odbor je nov: preds. Zajšek

Vincenc, člana pa Sisinger Ivan ter Hrenko Franc. Vpisanih je 62 mojstrov, 40 pomočnikov in 28 vajencev. Od 40 pomočnikov je zaposlenih samo 7. Obrt so prijavili trije. Revne mojstre, ki so bili primorani odložiti obrt, so o Božiču obdarovali z darilom. Uspehi v strokovni naobrazbi vajencev so zelo zadovoljivi. Nad 18 let stari vajenci prekoračili šoloobvezno dobo in ne dovrše obrtnonadaljevalne šole. Takim pomočnikom obrtni zakon zabranjuje mojstrski izpit. Zato so mnogi izmed teh proti svoji volji najhujši šumarji! Zato se je sklenilo, da se ne sprejema nad 15 let starih vajencev. Zborovanju je prisostvoval tudi tajnik Zveze slov. obrtnikov g. Kreseval.

Plodno delo „Kobancev“

V nedeljo je bil v Kamnici šesti občni zbor pevskega društva »Kobancev«. Radi boleznimi odstopivšega predsednika g. Odlaka je vodil zborovanje podpredsed. Fr. Lorbek. G. podpredsednik je pozdravil zborovalce in še posebej delegata Ipačeve pevske župe g. Trstenjaka ter prečital predlog, da se g. Odlak imenuje častnim članom za zasluge, ki si jih je stekel od ustanovitve društva, ko je tako požrtvovalno deloval. Častnim čla-

nom se izvoli tudi pevovodja g. Lah J., večletni pevec in blagajnik Fr. Mariniček in Alojz Polič in Maribora kot prvi pevovodja in soustanovitelj društva. Predlogi so bili od zborovalcev z navdušenjem sprejeti. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Franjo Lorbek na čelu starega odbora. Po uspelem obč. zboru so pevci zapeli nekaj krasnih naših pesmi.

Umazani posli beograjske „črne borze“

Beograjska policija je te dni po dolgi in razburilni preiskavi razkrinkala tihotape naše valute in aretirala člane »Črne borze«. Tihotapska tolpa je na nezakonit način prenašala našo valuto v tujino deloma v čekih, deloma v efektivih. Vodja »Črne borze« je Perzjanec Emil Ciprut, ki je stalno živel v Parizu. Njegovi pomočniki so bili Daniel Mansfeld, bivši bančni uradnik iz Subotice, Ješa

Anaf, poslovodja menjalnice v Beogradu in Mika Hajim Koen in Beograda. Vsi imenovani so aretirani. Odkritje je bilo prav v trenutku, ko je hotela »Črna borza« prenesti iz naše države v tujino 40 milijonov dinarjev. Denar so skrivali v čevljih in v šivih ter na naskrivnejših mestih telesa. Afera je vzbudila v celi državi izredno zanimanje. Preiskava se nadaljuje.

Žalosten primer podivjanosti

Sezona podeželskih vinotočev je tu in z njo dokaj žalostni fantovski pretepi. Vino v kletah je postalo čisto, pa tudi jabolčnik in tako kričeča šmarnica sta dozorela. Ker so cene tem pridelkom še vedno slabe, so manjši vinogradniki in posestniki zaprosili za dovoljenje točenja lastnega pridelka pod vejo. V vinotoču posestnika Ruperta Vomiša v Črncih so se nedavno zbrali fantje okoliških vasi, od katerih je bila najštevilnejša fantovska družba iz Plitvice. Po preobilnem zaužitju alkohola so se fantje iz Plitvice okorajžili ter se sprli s fanti iz Črncev. Šibkejša družba fantov iz Črncev se je umaknila 10-članski družbi fantov iz Plitvice ter pobegnili k sosedu Petru Steyerju, kamor so sledili tudi Plitvičani: Glanz Ivan in Anton, Salaj Roman, Kardinar Ivan in Lovrenc, Ferk Valentin, Raber Jožef in Maruško Ivan. Ker so naleteli pri posestniku Steyerju na zaprta vrata, so navallili z vso silo na vrata in okna, šipe polomili, skozi odprta okna pa streljali s samokresom, da je njihovo pobesnelo

ravanje ličilo razbojnikom. V sobi je pestovala malo dete žena Steyer Amalija, ki je komaj za las ušla gotovi smrti te svojevrstne fantovske podivjanosti. Peter Steyer tripr nad 3000 din škode. Ta žalosten primer fantovske podivjanosti zasluži najstrožje obsodbe.

Smrtni strel po naključju

Hiši Trafeila in Rožmana iz Podlehnik ne stojija daleč druga od druge. Sosed Rožman Matjaž se je včeraj odpravil z doma po opravkih, zato ni pozabil vzeti samokresa, ki ga je redkoma nosil s seboj. Preden ga je hotel vtakniti v žep, ga je preizkušal na pragu. Samokres se je sprožil. In nesreča je hotela, da je krogla predrla petkrat črveseje 16-letnemu sosedovemu Janezu Trafeli, ki je priletel iz Trafelove hiše, da vidi, kaj dela sosed Matjaž. Janezovo življenje visi na nitki. Danes jutraj pa smo bili obveščeni, da je Janez Trafela poškodbam podlegel.

Beg mikrobov.

Roparski roman? Roparski že, vendar nič romanu ni podobna ta zadeva, kajti mikrobi (baciili, bakterije) so povsod. Tudi v ustih med zobmi. Saj kar prejšjo na ugodno priliko, da bi umazili zobe. Redna nega zob s Chlorodontom prežene mikrobe iz ust. Toda je s t a l a n a nega — varuje zobe polvarve. Chlorodont rjuzaj — Chlorodonti predvsem zvečer! Potem ostanejo zobje zdravi! Domači preprod.

o. »Pesem s ceste« na pragerskem sokolskem odru. V nedeljo gostuje sokolsko gledališče Ruše v dvorani Sokola Pragersko z znano igro »Pesem s ceste«. Igra, ki je od začetka do konca nad vse zanimiva, je imela povsod lepe uspehe. Zato tudi upamo, da si jo bodo Pragerčani ogledali.

o. Ljubosumni stavec si je končal življenje z elektriko. Včeraj smo poročali o družinski dramii v Ilcovu pri Ljutomeru, kjer je 60-letni Josip Zemličič svojevnetu zetu zaradi ljubosumnosti odsekal nos in nato zažgal viničarjino. Po tem dejanju je ljubosumni starček neznanu kam pobegnil. Včeraj so ga našli mrtvega pod elektriškim daljnovidom. Zemličič se je namreč povzpel na nosilec in si z električnim tokom končal življenje.

o. Prešernova proslava v Kranju. V Kranju so na svečan način proslavili spomin našega pesniškega velikana Prešerna. Pri proslavi so sodelovali naši priznani umetniki.

o. Kaznovan izzvalcev. V Zavinku pri Skočjanu je 24-letni voznik Alojz Zagar bil nadlegoval goste v neki gostilni. Njegovega izzivanja so se kmalu naveličali. Ko je Zagar postal že nasilen, je nekdo izmed gostov pograbil motko ter ga udaril po glavi, da se je nezavesten zgrudil. Nevarno poškodovanega voznika so prepeljali v bolnišnico.

o. V Selnici ob Dravi je umrla gospodinja Ema Vollmajerjeva.

o. Tatvina v vlakcu. V večernem vlakcu, ki vozi iz Maribora proti Čakovcu, se je sinoči zgodil dogodek, ki je vznemiril vse potnike. Iz Maribora do Osluževca se je vozil delavec Franc Muršič iz Polensčaka. Ko je zapustil sedež in gledal skozi okno, mu je nekdo pobral iz površnice vse stvari in denar. Za nepoznanim tatom ni sledu.

o. Sv. Duš v Haložah. V včerajšnji notici je tisk skrat napravil iz 100 din, ki jih je ob smrti g. J. Mariniča poklonila uprava Posojilnice v Ptuj, samo 10 din, kar s tem popravljamo.

Celje

c. Gostovanje ljubljanske opere z Verdijem »Trubadurjem« bo v petek s pričetkom ob pol osmih.

c. Umrl je v bolnišnici 58-letni občinski revež Janez Turk iz Sv. Florjane pri Rogatcu.

c. V bolnišnico so bili pripeljani pos. sin Moško Jože iz Podrede, ki sta ga sosedova sija obdelala s koli in mu dvakrat zlomila levo roko in enkrat desno. 15-letnega delavca pri Westnu Rudolfa Stanteja je zagrabil stroj in mu odsekal sredine leve roke. Občinski revež Jože Podgoršek je padel v Dramljah s koleasa in si zlomil desno roko v zapestju. Pri igri je brat odsekal po nesreči 3-letnemu Gabersku Vinku, sinu kočarice v Rogški Slatini, 3 prste desne roke.

Ptuj

c. Kolo so ukradli pos. Vincencu Trieu iz Svetincev pri Sv. Urbanu. Ukradeno kolo je znamke Champion z evid. št. 164275-25.

c. 3800 din je izgubil Pavel Hrga, vi-narski pomočnik iz Dornave. Ko se je peljal s koleso v Ptuj, so mu sfrčali stotaki iz zunanega sukničnega žepa. 2500 din je našla 15-letna Korosec Marija iz Rogoznice in jih vrnila lastniku.

»Ah hočete biti toliko prilazni in držati oba konca, potem bom že čez dve minuti na drugi strani!«

Maribor

Vroča borba za tezensko pokopališče

Kot pisec prejšnjih člankov v »Večerniku«, v katerih sem izražal mišljenje...

Pisec trdi, da se mestna župnija resno trudi, urediti na Tezmem mestno pokopališče...

Popolnoma zgrešena je trditve g. Kovačiča, da bi tezensko pokopališče bilo profi zdravstvenim predpisom zaradi vodnjakov...

Maribor bo prej ko slej potreboval centralno pokopališče in je Tezno najpri-

mernejše kraj, ker bo pokopališče za glavnim vodovodom in onesnaženje ne bo mogoče.

Dočim je g. Kovačič v včerašnjem dopisu trdil, da bi bilo zemljišče namenjeno za pokopališče, primerno za cerkev...

G. Kovačič se je obregnil tudi v mene kot pisca prejšnjih člankov, češ, da pokopališče ne bo imelo nobene gospodarske vrednosti...

Končno pa naj omenim, da je bila te dni pri pristojnem okrajnem načelniku deputacija tezenskih davkoplavčevalcev...

Ivan Grešak

Kaj pravijo obrtniki?

Pred nekaj dnevi je v »Večerniku« izšel protestni članek o zahtevah mariborskih obrtnikov...

Nedavno sem v Beogradu doživel zelo poučen primer. Nekaj tamkajšnji mizarski mojster, pri katerem sem za svojega znanca vprašal za delo...

Mizarski mojster F. K., Maribor.

Zborovanje re'cev malih živali

Te dni je bil občni zbor Društva reševalcev malih živali, ki ga je vodil predsednik g. inž. Stergar...

nem poročilo o društvenem delovanju je poročal tajnik g. Uršič. Iz njegovega izvajanja posnemamo, da je članstvo...

Nenavaden poskus samomora

Preteklo noč je stražnik na Kralja Petra trgu zapazil, kako se je pred Rečnikovo trgovino na Pobreški cesti neznan moški zgrudil na zemljo...

m. Iz srednješolske službe, za ravnatelja učiteljska v Ljubljani je postavljen Ivan Prijatelj...

m. Sokolsko društvo Maribor I. vabi decu in starše, na koncert »Matih harmonikarjev« ki bo 12. marca ob 15. v karnarju Kralja Petra I...

m. Z zborovanja mariborskih gluhoencev. Na nadaljnjem občnem zboru Društva gluhoencev v Mariboru je bil za predsednika izvoljen g. Bogomir Sagaj...

m. Materinski tečaj. Zvečer predava v Ljudski univerzi znana publicistka ga. Angela Vodetova o pravilnih in dolžnostih današnje matere.

m. »Pri belem konjičku« na tezenskem sokolskem odru. V nedeljo popoldne bo vprizoril tezenski gledališki odsek zabavno odsko delo »Pri belem konjičku«...

m. Zborovanje tezenske strelske družine. Te dni je bil na Tezmem občni zbor tamkajšnje strelske družine...

m. Memorarno gnezdo so te dni odkrili orožniki v Šmartnem pri Slovenjgradu. V neki hiši so se sestajali razni tatovi in sumljivi moški...

m. Poslušane vlom v magdalensko župnišče. Sinoči je okoli tričetrt na deseto uro šla župnijska perica na vrt po vodo...

so že več opek, hoteč skozi odprtino v župnijsko pisarno Vlomilec pa so se ženske prestrašile in pobegnili, na lico mesta pa so pustili vlomilske orodje...

m. Ukladeno koč. Včeraj je neznan storilec ukradel pekovskiemu mojstru Francu Reichu s Pobrežja izpred neke gostilne na Rotovškem trgu kolo znamke »Rikse«...

m. Več dni se že pogreša 34-letni Maks Šunko, ki je nekoliko slaboumen. Je visok in močan, oblečen je v modro bluzo...

* Obisk klasičnih lepot Grčije Vanj je najceneje omogočen ob priliki »Putnikovega« izleta od 4. do 11. aprila t. l. (Velekova št.). Poset Pireja, Maratona, Korinta itd. Cene: do Aten din 883.—, do Soluna din 653.—...

* Občni zbor društva »Nanos« se vrši v nedeljo, 12. t. m., ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma...

PLANICA 12.-19. III.

Nočna lekarniška služba; lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova ul. tel. 7-01; lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta, tel. 21-79.

Kino

* Grajski kino. Danes zadnjikat koncert v Tirolu, Od petka Pečkat spovednikove molčečnosti. V nemškem jeziku.

* Kino Esplanade. Od danes, srede: sijajna senzacijski film »Tajna naloga«.

* Kino Union. Do vključno četrtka zelo zabavna humoreska »Mr. Deeds« Gary Cooper-om v glavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Četrtek, ob 20.: »Pygmalion« Premiera Red B.

Petek: Zaprt.

Sobota, ob 20.: »Prodana nevesta« Red A.

Nedelja, ob 15.: »Vse za šalo«, Znižane cene. Ob 20.: »Matura«, Znižane cene.

Konec tedna v marib. gledališču. V soboto, 11. t. m. se za vrstni red A ponovi tudi pri nas še vedno najbolj priljubljena Smetanova komična opera »Prodana nevesta«...

Kultura

Starejša hrvatska umetnost

Hrvatska likovna umetnost sega nazaj v srednji vek, vendar so se hrvatski — zlasti dalmatinski — slikarji in kiparji izgubljali večinoma v tujini...

Prvi temelji hrvatske likovne umetnosti so bili zvezani z delom velikega vladike Strossmayerja. Ob koncu 19. stoletja je postal osrednja osebnost hrvatske likovne umetnosti Isa Kršnjavić...

religiozni in zgodovinski kompozicij. V nekaterih svojih delih je presegel celo Bukovca.

Za temi sta se pojavila vidno Ivan Tišov in Oton Iveković. Tišov je studiral na Dunaju in Monakovem in se naslanjal na renesanso. Iveković je bil nasprotno realist. Malo pozneje se je uveljavil v prvi vrsti za folkloro. Joso Bužan, kateremu je sledil v stilu Maksimilijan Vanka...

Marine in krajine so se uveljavile v hrvatskem slikarstvu najprej po zaslugi Klementa Crnčiča, Ferdia Kovačevića in deloma Branka Senoa. ki je pa večji grafik. Do začetka našega stoletja so prihajale glavne vzpodbude k Hrvatom preko Nemcev, ko sta pa Francoza Manet in Monet odtrgala s »svetlobe« in »zrakom« impresionizem...

hrvatskemu impresionizmu sta postavila Račić in Miroslav Krajević.

Kiparstvo se tudi pri Hrvatih ni razvijalo s takim tempom kakor slikarstvo, ker je bilo število kiparjev dosti manjše. Med starimi se je uveljavil najbolj Robert Frangeš Mihanović, a za njim Branko Drašković, ki je postavil tudi spomenik kralju Tomislavu...

k Štridesletnica Ace Gavrilovića, v nedeljo, 12. t. m., bo Osijek proslavil 40. letnico umetniškega delovanja ravnatelja drame, režiserja in igralca Ace Gavrilovića. Gavrilović je bil najprej potujoči igralec, potoval je mnogo tudi po Evropi in celo Ameriki...

k »Božanska komedija« v turščini. Turški pesnik in pisatelj Hamu Varoglu je prevedel v turščino Dantejevo »Bo-

žansko komedijo«. Prevod je že izšel v knjigi na 500 straneh. Doslej so imeli Turki v prevodih iz italijanskega slovestva samo dela D'Annunzia, Pirandella in še nekaterih drugih modernih avtorjev.

k Rosandičeva razstava v Londonu. Hrvatski kipar Tom Rosandić razstavlja v Londonu v zvezi z razstavo jugoslovanske narodne umetnosti.

k Malaria Monthly. V Amsterdamu izhajajoče mednarodno glasilo za pobijanje malarije objavlja v marčni številki več v različnih jezikih pisanih poročil posameznih zdravstvenih sekcij.

k Prva obvelična D'Annunzjeve smrti. Dne 1. t. m. je Italija proslavila prvo obvelično smrti svojega pisatelja Gabriella D'Annunzia, »kneza Snežniškega«, zavojevalca Reke in vzornika fašizma. Ob tej priliki poročajo italijanski listi, da bo v založbi Sansoni v Firenci izšla nova D'Annunzjeva knjiga »Solus ad solame«, ki je bila doslej kot rokopis v zasebni lasti neke pokojnikove prijateljice. Nastala je leta 1908, in je pisana v vbljki dnevnika. V njej so tudi pisma D'Annunzia in omenjene njegove prijateljice.

k Smrt japonskega dramatika. V Tokiju je umrl znameniti japonski dramatik Kido Okamoto, star 67 let. Njegova dela so igrali tudi že v Evropi.

Gospodarstvo

Romunska nafta za Nemčijo

NEMČIJA HOČE POKUPITI VSE ODVIŠNE AGRARNE PROIZVODE ROMUNIJE.

Gospodarska ofenziva Nemčije na Balkanu postaja vsak dan bolj očitna. Berlinu gre za to, da pridobi čim več agrarnih proizvodov, ker jim mora Nemčija v veliki množini uvažati, v zameno pa forsira izvoz svojih industrijskih produktov. Njeno stremljenje gre za tem, da plača agrarne proizvode kolikor možno v klingiruzi s izvozom, da ji na ta način ostanejo devize, ki ji zelo manjkajo za uvoz surovin in neklirinških držav, v prvi vrsti onih, ki jih potrebuje njena oboroževalna industrija. Poleg tega kupuje Nemčija agrarne proizvode veliko več, kot jih trenutno potrebuje, ker se želi za vsak primer dobro založiti z rezervami, kakor to delajo tudi druge države.

V prvi vrsti upira Berlin svoje oči na Balkan, ki je izrazito agraren in ki potrebuje industrijske proizvode. Poleg Jugoslavije in Bolgarske se trenutno pogaja Nemčija zlasti z Romunijo, da bi si predvsem zagotovila njeno nafto. Nemčija potrebuje ogromne množine bencina in postranskih produktov za svoje avtomobile, dizlove motorje, motorizirane

baterije in letala. Romunski petrolejski vrelci so večinoma v rokah Standard Oila in Shellovega koncerna, dežela pa ima še ogromna skladišča nafte, nima pa dovolj kapitalov za nadaljnje pridobivanje zemeljskega olja. Nemčija je sedaj stavila Romuniji ponudbo, da je pripravljena, staviti ji na razpolago potrebna sredstva za nova vrtnanja, vendar ji mora Romunija odstopiti vso nafto, ki naj bi se predelovala v nemških rafinerijah, da bo dobiček zanjo čim večji.

Nemčija je nadalje pripravljena za celo vrsto let pokupiti vse odvišne agrarne proizvode v Romuniji in ji tudi nuditi ugodne cene, tako da se ji ne bi bilo treba boriti za inozemska tržišča. Razen tega želi Nemčija dvigniti tečaj klirinške marke v Romuniji, ki velja sedaj približno 39 lejev (nekako 13,45 din), na 50 lejev (17,25 din), po nekaterih vesteh celo na 55 lejev (18,90 din), dočim notra klirinška marka sedaj v Jugoslaviji 13,80 din. Pogajanja se nadaljujejo in bodo, kakor vse kaže, dovedla do obojestranskega sporazuma.

Sport

Finska zmaga v štafeti, švedska v maratonskem teku

V Holmenkollnu so se zaključila letošnja tekmovalna s štafeto 4x8 km in z vztrajnostnim tekom na 50 km. V obeh disciplinah so Norvežani doživeli jako neprijetne poraze. Sredi so jim odnesli zmago v teku na 50 km, medtem ko so Fini s ponovno zmago potrdili svoj uspeh v Zakopanih. Obe tekmovalni sta se odigravali istočasno, za potek je vladalo ogromno zanimanje.

V štafeti 4x8 km je zmagala Finska (Sipilä, Forsell, Kinunen, Olkinuora) v času 3:08:35 pred Norvežani, ki so vodili do poslednje predaje, tu pa je priboril zmago svojim barvam Olkinuora, ki je prepričevalno zmagal nad tekmeccm Fosseidom.

V teku na 50 km je svetovni prvak Norvežan Bergendahl moral priznati zmago mladega Šveda Sven Edena. Izmed 123 prijavljenih je startalo le 74 tekmovalcev. Zmagal je Sven Eden v 1:00:48, sledi Bergendahl (Norveška), nato Šveda Mauritz in Brandström itd. Nemci niso startali, Italijan Demez je prišel na cilj šele 38 minut za zmagovalcem.

Kljub porazu v štafeti je Norveška v celotni oceni zmagala nad Finsko v razmerju 53:46 točkam.

Punčecova in Mitičeva zmaga v Mentonu

Na teniskem turnirju v Mentonu je Punčec premagal Vodičko (CSR) 6:1, 6:4; Mitič Bawarowskega (Poljska) 6:4, 5:7, 9:7; Caska (CSR) Carullisa (Romunija) 6:2, 4:6, 6:1; Lesueur (Francija) Stingla (CSR) 6:4, 6:2 in Tloczinski (Poljska) Smerudja (Jugoslavija) 6:4, 6:2.

Nemci mednarodni smuški prvaki Francije

Na tekmovalju za mednarodno smučarsko prvenstvo Francije v smuku blizu Luchona je pri moških zmagal Nemec Willy Waech v 2:09:2, sledila mu njegova

rojaka Peter Jennwein in Helmut Lantschner, četrti je Francoz Agnel, nato pa sledijo zopet trije Nemci.

V konkurenci žensk je zmagala Nemka Christl Granz v 2:29:8, drugo in tretje mesto sta pa zasedli Francozinji Nicole Villan in Agnel.

NEDELJSKI ŠPORED LIGASEV.

V nacionalni ligi se bo odigralo v nedeljo 15. kolo. Na sporedu so sledeče tekme: Jugoslavija-Slavija (Sarajevo) in BSK-Ljubljana v Beogradu, HASK-Zemun in Gradjanski-BASK v Zagrebu, Hajduk-Slavija (Varazdin) v Splitu in Gradjanski-Jedinstvo v Skoplju. Tekmo BSK-Ljubljana bo sodil sodnik Domanko, vtič mudt ime Ljubljana Camernika (Vrhovnika), ki je določen za tekmo v Splitu.

Mariborska zinsko-sportna podzveza poziva vse fotografe, ki so snimali momente iz državnega prvenstva v alpski kombinaciji v Ribnici na Pohorju, da ji ponudijo kopije posnetkov v nakup po režijski ceni.

Birger Ruud je razočaran. B. Ruud je po tekmovalju v skokih za svetovno prvenstvo v Zakopanih izjavil, da z rezultatom ni zadovoljen, češ da je drugi zasedel prvo mesto, ker se je pri izvajanju skokov preveč upošteval stil in forma. Vsi so haje videli, da ga je v višini v zraku zajel močan sunek vetra, tako da se radi vzdrževanja ravnotežja ni mogel vzravrtati kakor bi se bil hotel. Na ta način je dobil omeno izpodd 100 odst. ter je s tem dobil četrto mesto. Poleg tega se Birger Ruud opravičuje tudi z nizko startno številk, ker je močno podelenela skalnicina na vsak način predstavlja prednost za one, ki so skakali šele za njim, tako da je Brudt tudi v tem pogledu imel prednost pred njim.

Reusch švicarski prvak v orodni telovadbi. V finalnih tekmovaljih v orodni telovadbi je zmagal znani mednarodni tekmovalc M. Reusch s 113.250 točkami pred Ilorstom in Bachmannom.

Francoski teniški igralec Henry Cochet, ki so ga Madžari najeli za trenerja za svoje Davis cup moštvo, bo prišel v drugi polovici maja s pristankom Madžarske teniske zveze v Zagreb, kjer bo imel nekoliko predavanj o teniskem sportu.

Šah

Dve ženi v šahovskem dvoboju

Pretekli teden je prišel v Amsterdamu zelo zanimiv šahovski match med znano nemško šahovsko prvakinjo Sonjo Graf in amsterdamsko prvakinjo F. Heemskerck. Match je došel na 4 partije ter se igra v okviru amsterdamskega šahovega kluba Max-Euwe. Nizozemska poročila o poteku matcha pravijo, da vzbujata ta dvojni žen-šahistinj malone večje zanimanje med publiko ko podobni dvoboji med velmožinji. Igratna dvorana je nabito polna občinstva, med katerim je zlasti mnogo ženskega sveta, ki je ponosna, da tudi njegove predstavnice tako »senatcipirano« udirajo v panogno udejstvovanja, ki je bilo doslej skoraj izključno domena moških, če izvzamemo veliko rusko carico Katarino, ki ni ljubila samo napetih ljubzenskih ater, ampak nad vse tudi razburljivo šahov-

ške partije. Nemška prvakinja igra zelo početno in z mnogo smisla za kombinacijsko igro. V prvi partiji matcha, ki jo objavljamo, je zelo drzno presenetila svojo nasprotnico z žrtvijo kvalitete in prepričevalno zmagala.

DAMIN GAMBIT

(1. match-partija v Amsterdamu)
Beia: Heemskerck Cma: S. Graf
1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sc3, S16 4. S13, Le7 5. e3, 0-0 6. Ld3, c5 7. 0-0, b6 8. exd5, exd5 9. Ld2, Lb7 10. Tac1, Se4 11. De2, f5 12. dxc5, Lxc5 13. Sa4, Ld6 14. Sd4, Sbd7 15. Se6, Dh4 16. g3, Dh5 17. Sxh8, Se5 18. Lx4, f4 19. h4, Txh8 20. Lc3, S13+ 21. Kh1, Sxh4 22. Tg1, La6 23. g4, Dh6 24. Lxg7, Dxc7 25. Dc6, De5 26. Tg3, Txh2 27. Tc1, S13 in g4c. Heemskerckova je predala.

Letonski mednarodni turnir

V 4. kolu ni bilo posebnih presenečenj. Favoriti so »pospravili svoje žrtve«. Zelo viden je zlasti dober začetek madžarskega mojstra Szaba, ki je doslej dobil vse partije. Dobro stoji tudi Flohr, ki igra na tem turnirju zelo previdno, da si

ohrani čast, ki mu jo je prinesel turnir v Leningradu in Moskvi. Po 4. kolu je stanje sledeče: Szabo 4, Stahlberg 3 in pol, Flohr, B6ök in Feigin 2 in pol (1), Dreierberg 2, Bogoljubov 1 in pol (1), Apšemek in Koblenz 1 in pol, Osols, Petrov in Melngailis 1 (1).

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Povejte mi svojo številko in poklical vas bom takoj, kakor hitro ga najdem.« je obljubil dečku.

Jenkins je vedel, da je inspektor hotel obiskati Callingtona Hunta, vedel pa je tudi, da bi inspektor tam niti ne povedal svojega uradnega imena, niti pustil naslova, kje bo potem.

Telefoniral je, ali je gospod Hunt doma.

»Ne, gospod Hunt je vse dopoldne z doma,« se je glasil odgovor. »Ali naj mu kaj sporočim?«

Jenkins je odgovoril, da je zadeva zapuina in nujna. Morda je njegov prijatelj, neki gospod Reynolds, že bil tam pred nekoliko časom?

»Da, neki gospod Reynolds je bil tukaj, gospod, in ker je želel takoj govoriti z gospodom Huntom, sem mu dala naslov, kje ga lahko najde,« je odgovorila služkinja.

»Potem in najbrže oba še tam najdem,« je rekel Jenkins veselo. »Kam sta šla.« Služkinja mu je povedala naslov. To je bila hiša Selcottove rodbine in Jenkins je uganil, da je šel inspektor gotovo tja, da

bi poiskal svojega moža.

Medtem je bil tu problem Billa Dala. Ta deček je imel čisto očitno kak dober razlog, zakaj je hotel govoriti z Reynoldsom. Malo je pomislil in poklical dečka.

»Vzemite taksi,« je rekel, ko mu je dal Selcottov naslov. »Snidem se tam z vami.«

»Ali se lairko odpeljem z avtomobsom?« je vprašal Bill, ko je zaman pregledal vse žepa.

»Ne. Čas je važen. Jaz bom že tam, ko se pripeljete,« je obljubil Jenkins in dobro posnelal inspektorjev glas: »Yard bo plačal vožnjo.«

Preden se je Bill pripeljal do Selcottove hiše, ga je minila dobra volja. Saj navsezadnje ni imel posebnih poročil. Kaj, če se je tista ženska samo napila iz steklenice, »kakšen bedak bi bil potem on!

Jenkins ga ni izpraševal. Pozvonil je pri Selcottovih in vprašal, ali je tam inspektor Reynolds.

»Kako, to ste vi, Parsons?« je zaklical presenečeno. »Ali ste si prebrali službo?«

51

»Samo za današnji večer, gospod. — Inspektor je prišel pred desetimi minutami. Govori z nekim gospodom. Če hočete vstopiti, mu povem, da ste tu. Bojite se pa, da so vse sobe zasedle gostje gospe Selcottove. Bi ne hoteli počakati v veži?«

»Ne motite inspektorja,« je rekel Jenkins, ker je poznal važnost inspektorjevega obiska. »Počakajte, da pride ven. V kateri sobi je?«

Parsons je pokazal na nasprotna vrata, pustil detektiva z dečkom v veži ter se vrnil k svojim dolžnostim.

Zdaj je videl deček lepo temnelaso damo, ki je šla tilno po stopnicah dol. Bill jo je gledal z očaranimi očmi, ki so videlo vsako podrobnost. Njegova mati je bila lepa, ampak ta žena je bila po njegovi neizkušeni sodbi najlepša ženska, kar jih je kdaj videl.

Brez besede je šla v ozadje veže — odprla vrata knjižnice, vstopila in tilno zaprla za seboj.

Bill je zadržal dih in štel sekunde, kdaj se bo ta privid lepote spet pojavil. In spomnil se je, da jo je že enkrat videl.

Slednjič so se vrata odprla, toda ni se pojavil privid lepote. Namesto tega je prihitela žena s preplašenimi očmi in prestrašenim obrazom.

»Pomoč!« je divje zakričala.

SESTINDVAJSETO POGLAVJE.

Tražično prekinjenje.

Reynolds se je zadovoljivo oddahnil, ko je prišel v Selcottovo hišo malo prej in izvedel od Parsons, da je gospod Callington Hunt tam.

»Poiščite mi kak miren kral, če ga tu sploh imate,« je rekel lakaj, »potem pa recite gospodu Huntu, da bi rad gospod Reynolds — ne inspektor! — z njim govoril v njeni zasebni zadevi.«

»Gostje so zdaj vsi v obednici in v biljardni dvorani ter v prvem nadstropju v salonu, gospod,« je odgovoril Parsons. »Mislim, da vas tukajle notri ne bo nihče motil,« je odprl Reynolds vrata majhne sobe blizu vežnih vrat. »Premajhna je, da bi vabila množico. — Privedem vam gospoda Hunta, gospod.«

»Trenutek, Parsons,« je rekel inspektor, videč možev utrujeni in zaskrbljeni obraz. »Dam vam svarično besedo, konec ne boste prezirali, ako ste modri. Mnogo boljše je priznati manjši prestopak in sprejeti posledice kot mož, kakor pa se dati iz strahu zavleči v hud zločin. Me razumete?«

Mož si je ovlažil ustnice. »Ne — ne popolnoma,« je zajecljal. »Nocoj ste bili spet v garaži svojega brata v Lewishamu!« je rekel Reynolds.

(Dalje sledi.)

Zanimivosti

Strašne posledice brezumnega ljubosumja

Tragičen konec zakona prvih španskih mladoporočencev v Čileju

Spanija, dežela palm, cvetja in ornaž, prokrasnih mavrskih spomenikov, toradorjev, trubadurjev in večnih državljanskih vojn ima za seboj žalostno zgodovino. Na višku njene slave, ko je Habsburžan Karl V. vladal zemljam in vseh širinah sveta, ko sonce v španskem imperiju nikoli ni zatonilo, je blesk zlata in prirodega bogastva zasleplil narod. Kolonizacija Srednje in Južne Amerike spada med najtemnejša poglavja osvajanja tuje zemlje po evropski civilizaciji. V pianem zmagozlasju prvih desetletij so se v visokih Kordiljerah in Andih dogajale tragedije, katerih žrtve so poleg urojenecv bili tudi Španci sami.

Naše cenjene dame gotovo ne vedo, da je

Čile deželja najbolj ljubosumnih ljudi na svetu.

Zdaj je žena seveda tudi tam dosegla nekaj svobode. Pred polstoletjem še Čilenska ni smela sama na ulico, v cerkev jo je ob praznikih spremljal ljubosumni mož.

Priroda je vse južnjaške narode prepokljila z vročo krvjo, zato so ljubosumnejši od hladnokrvnih severnjakov. Čilenska ljubosumnost pa izvira še iz časov, ko so Španci osvajali to gorato deželo in živeli daleč od doma brez dotoka belih rojakinj.

Prva bela žena je stopila na čilenska tla šele l. 1545., potem ko so bili Španci že nekaj desetletij gospodarij zemlje nekdanjih Inkov. Bila je to dona Ines, zaročenka visokega uradnika, dona Rodriga Quiroga. Zanjo je prispela žena dona Pedra de Miranda. V Limi, glavnem mestu Peruja, je pustila

hčerko, 18-letno krasotico Katalino.

Praktično mati si je mnogo prizadevala za bodočnost svoje edinke. Ko se je v Čileju prepričala, kako njeni ugledni rojci ki vprav hrepeno po belih ženah, se je podvzela, da hčer čim bolje omoži.

Pozvala Katalino k sebi. Mlada lepoticca se je težko ločila od Lime, ki je bila takrat v primeri s Santiagom pravo vlemesto. Mnogoča španskih plemičev se je vrтела okrog nje, blizu 50 snubačev je prosilo za njeno roko. Srečna mati je izbirala med visokimi položaji in zvenečimi naslovi, po stari navadi starša deklet sploh nista vprašala za mnenje.

Po večmesečnem oklevanju sta zakonca de Miranda zaročila Katalino z don Joseom Mejijo, bogatim in uglednim španskim vitezom. Katalina je zardela, pokimala v znak, da se pokori odločitvi staršev. Mesec dni kasneje so z velikim pompom praznovali poroko, vsi očitniki so prisostvovali prvemu ženitovanju begla para v Santiagu.

Srečni ženin je še isto noč odvedel deviški cvet na svoj dom.

Katalina je bila zadnjič na ulici. Poslej ni smela več od doma, ljubosumni mož jo je skrbno zaklepal pred radovednimi pogledi. Ni smela niti k roditeljem in mlada žena se je, poznavajoč star španski običaj, vdala v usodo. Brez iskrene

Slava, pa takšna

V majhni prodajalni starin v Parizu se je ustavlil D'Annunzio. Pesnik bi rad kupil podobo madone nekega južnoitalijanskega slikarja, toda cena je bila previsoka. D'Annunzio je ponujal 10.000, trgovec je zahteval 15.000, češ da bo še zmerom imel izgubo. Nenadoma je prodajalec posedel pisatelja in ganjen dejal:

— Naj bo, ker ste vi, vam dam sliko za 10.000 frankov.

D'Annunzio je bil srečen zaradi kupčije, še bolj je pa bil vesel, da mu je njegova slava pripomogla k dobri kupčiji. Plačal je kupnilo, naročil, naj mu sliko prinese v hotel Claridge in odšel.

Ko je bil že daleč, je prihitel za njim ves zasopel starinar. Pesnik je začuden vprašal:

— No, kaj pa je? — Pozabili ste navesti svoje cenjeno ime...

ljubezni jima je potekalo življenje dokler ni sedmi mesec po poroki obiskala hčer njena mati, dona Miranda.

Katalino je našla v blagoslovljenem stanju, portro in strašno blede. Da bi se vsaj nekaj naučila svežega zraka, jo je povabila na izprehod v cerkev. Katalina je vsa srečna sprejela materin poziv ter se jela oblačiti.

Tedaj je vstopil soprog kapetan Mejija. Videč svojo ženo, da se oblači, je iznenada obstal. Vprašal jo je, kam je namenjena. Katalina je odgovorila, da jo je mati pozvala, naj jo spremlja v cerkev. Čez eno uro da bo že nazaj. Ves besen se je kapetan obrnil k tašči, čie misli resno odvesti ženo v cerkev, kjer naj bi bila izpostavljena nasladnim pogledom moških?! Kaj ni morda izgubila pamet, da si kaj takšnega izmisli?

Dona de Miranda je ponosno dvignila glavo, rekoč, da ji on ne more preprečiti, spremiti lastno hčer v cerkev. Ni še izrekli vseh besed od kraja, že je potegnil kapetan meč in prebodel taščo, da se je brez besed zrušila. Katalina je krikljala od groze, poletela k mrtvi materi, preklinjajoč svojega moža. S krvavim mečem v roki ji je zverinski mož ukazal, naj se nemudoma sleče in molči. Žena ga je ogorčeno zavrnila, pobesneli mož jo je podrl na tla.

Lepotna Tereza, kraljica vohunk

EVINE HČERE SO SE VRINILE POVSOD, KAMOR SE VRAG NE MORE...

»Žena je vražja mreža«, veli slovenski pregovor. Ni čuda, če so vladarji od nekdanj rabili nežni spol v »službi za pozivedovanja«, to je za ogledovanje. Tako je bila sredi preteklega decembra v New Yorku objesena lepa frizerka iz »Evropce«, Johanna Hoffmann, ki je kot članica tajne družbe vohunila za Nemčijo, svojo domovino.

Prav posebno pa so jeli pošiljati v XIX. stol. Evine hčere tja, kamor sam hudič ne more. Bismarek je dal zgled. Leta 1851., ko je bil prvi tajnik poslaništva v deželnem zboru franklurskem, se je zanimal za vlogo žen kot pomočnic diplomatice. Kamor je prišel, povsod je uredil žensko vohunstvo. Izkoristič jih je, da je pripravil vse vojne, katere je podpalil, zlasti pa napad na Francijo l. 1870. V zadnjih letih II. cesarstva so bile neke gospe iz najvišjih slojev samo oglednice železnega kanclerja.

Spomnilo se je najslavnejše med njimi: Tereza Lachmann, rojena v moskovskem gettu. Lepa, razumna, častihlepa, odločna. Ko je že marsikaj doživela po evropskih prestolnicah, pride okoli 1850. v Pariz. Portugalski plemič, markiz Paiva, se zaljubi vanjo in ji ponudi svoje ime. Skoraj je spadala med pariške kraljice. Vsi veljaki slovstva, umetnosti, politike in diplomacije so se gnetli po njenih sobanah, med njimi pruski grof Henek mel von Donnersmarck, voljan vreči svoje milijone krasotice pred nogo. Režika je moža pregovorila, da se je vrnil na Portugalsko. Donnersmarck je bil Bismarckov sorodnik; posej je bila Paiva najmočnejša sila nemške špijonaže v Franciji.

Ob svojem zaletku v Parizu je v svoji bedi neki večer od lakote omedlela na klopi šetališča Champs-Élysées. Ko je obogatela, si je na tistem mestu postavila sijajno palačo. L. 1870. je moral Henckel domov na Prusko. Paiva ga je spremlila. Malo zatem sta se vzela. S katero oblastjo je uspelo pustolovki, da je razrdla zakon s portugalskim plemičem? Nemški cesar je Henckela povzdignil v princa, ki je nekaj časa prebil v Alzaiji Loren kot namestnik, nato pa se s svojo princoso vrnil v svojo pariško palačo. Tu se je znova trlo pariške družbe na večerjeh in sprejemih. Toda vsaka reč le en čas trpi. Redarstvu je šinilo nekoč na um, da je odprlo debel zavoj, kakršne je dvojica redno pošiljala v Berlin. Da ne spravi v sramoto visokih pariških družin, ki so hodile k Henckelovim, je oblastvo nastopilo z največjo molčljivostjo: vendar pustolovki in njenemu soprogu so namignili, naj čimprej izgineta čez mejo. Ko bi se bilo Francozu pripetilo kaj takega v Berlinu, menda ne bi bil tako poceni pro-

mečem v roki ji je zverinski mož ukazal, naj se nemudoma sleče in molči. Žena ga je ogorčeno zavrnila, pobesneli mož jo je podrl na tla.

Na kriki je prihitel oče. Videč mrtvo ženo in hčer je od bolesti pretresen planil na kapetana. Preboden od lastnega zeta je don Miranda z glasnim vzklikom padel na tla. V sobo je planil sosed, ob pogledu na grozodejstva je vrzel »vitez« v obraz!

Na licu mesta je ponoreli oficir opral svojo čast in ubil četrti žrtev. Ludem se je težko posrečilo, da so brezsržna razorožili in zaprli.

Razčetvorjen na glavnem trgu.

Tretji dan po zverinski žaligri so kapetana Mejijo postavili pred sodišče. — Obsojen je bil na smrt. Štirje konji naj ga živega razčveterijo na javnem trgu Santijaga. Ko je v poletju 1549. legla noč na zemljo, se je pred magistratom zbralo vse prebivalstvo Santijaga. Ob svitu bakel so se ljudje naslanjali v zadoščanju, da je zmagala pravica nad strahotnimi žrtvami brezumnega ljubosumja prvega zakezskega para belcev v Čileju.

Sokolstvo

Uspešno delo Sokola Maribor II. Pobrežje

V nedeljo je uprizoril naračški dramatski odsek v dvorani Sokolskega doma na Pobrežju mladinsko 4 dejanko »Jurček«. V režiji br. Milkoviča je igračka povsem uspešla. Tako deca kot naraščaj sta vložila mnogo truda, da sta podala svoje vloge zadovoljivo. Posebno se je izkazal br. Muršak kot muzikant, kakor oba njegova prijatelja godca br. Peroci in br. Dajčman. Ni manj nista zaostajala za njima v vlogi krčmarja br. Močnik in br. Kušar kot Jurčkov oče. Vloga Jurčka je bila podeljena najmlajšemu izmed igralcev, br. Koletniku. Svoje vloge so dobro podali tudi ostali: dekla ses, Pipanova, ilapec br. Trpin, Jurčkova mati ses, Jerkičeva, vloga vetra br. Milkovič, nevihte (ses. Črnko, snežaka br. Viktor ter gozdni paščkov, vil divjih mož. Zasluga, da je prišla igrice na oder, pa gre br. Milkoviču, ki se je toliko žrtvoval kot igravec in režiser in v pčlem času postavil igrice na naš lastni sokolski oder.

Igrice je napravila na mladino dober vtis in je primerna za mladino kakor tudi za starejše. Želili bi, da privedejo še več takšnih mladinskih predstav, ki vzzajajo in privabljajo mladino v sokolske vrste.

I Sokolsko društvo v Ormožu je privedlo 6. marca pri br. Grivcu odhodnoko zaslužnemu tajniku br. Izlakerja, ki odhaja na novo službeno mesto v Maribor. Številni obisk dokazuje najbolje, kako priljubljen je bil pri nas. Poslovilne besede br. starešine v imenu društvene uprave, br. Bana Vladimira v imenu mlajše generacije in tolovadcev, br. Zrimška za dramatski odsek in br. Streklja, so orisale br. Izlakerja kot idealnega, kronnega in nesebičnega Sokola. Z njim izgubi društvo enega svojih najsposobnejših članov. Želimo mu vsi na novem službenem mestu vsò srečo in zadovoljstvo, mariborskemu Sokolu pa čestitamo k pridobitvi. — Zdravo!

Prva ženska — grobarica. Na pokopališču v Midletonu v Angliji opravlja že dve leti dolžnosti grobarja 26 letno deklet. Oče je bil grobar, in po njegovi smrti je hči prevzela njegov sposel. Te dni je dejala novinarju: »Rada imam ta poklic, ker je zelo zanimiv. Precej naporen je in ker sama kopljem jame, sem ostala, kakor vidite, zdrava in vitka.«

V našem stoletju se je žensko vohunstvo podomokratilo: zdaj se vrši že bolj v nižjih slojih. Pred vojno so po Franciji prijeli mnogo starih in mladih služabnic iz Nemčije, vohavšice, ki so jih pozapirli v Vincenneskem kurniku (caponnière). Septembra 1914. so na mostu Olse ustavili 15-letno Marjetko, ki je nosila pod svojo obleko načrte vseh mostov in potov pariške okolice.

Nenavadne pravice krojačev. V Nebraska sta dva moža pri belem dnevu napadla tretjega in ga na ulici slekla do spodnjih hlač in srajce. Ko je prišel stražnik, sta mu pokazala staro zakonsko določbo, po kateri lahko v Nebraska vsak krojač sleče svoji stranki obleko, če mu je to v treh mesecih ne plača. Dogodek je zbudil toliko razburjenja, da je morala vlada privilegij krojačev takoj razveljaviti.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 ur; omejenila pristojbina za te oglasne le din 6.--. Družbe orkešit dodotavila in številoletni oglasni din 1.-- no besedi. Natimniti znesek za to oglasje le din 10.--. Debelo tiskane besede se računajo dvojnò. Oglasni stavki za kratkotrajno objavo vsakega din 2.--. Znesek za male oglasne se plačuje takoj pri sprejetju oziroma, ce se vsoplati v istemu številu v strahotno ali na ne ostani ostelotiti na četvrti račbu št. 11.409. Za vsiljivane odgovore glede malih oglasov se mora orložititi znanika za 3 dno

Advertisement for 'MALI OGLASI' containing various notices such as 'Razno', 'KOLJE', 'Službo dobi', 'KUPIM INVENTAR', 'SONCNA', 'SOBICA', 'Stanovanje', 'DVOSEBNO STANOVANJE', and 'SPREJMEM GOSPODA'. Each notice includes details about the transaction, location, and contact information.